

NORGES BANKS PENGEMARKEDSUNDERSØKELSE

2018

NORGES BANK

Pengemarkedsundersøkelsen 2018

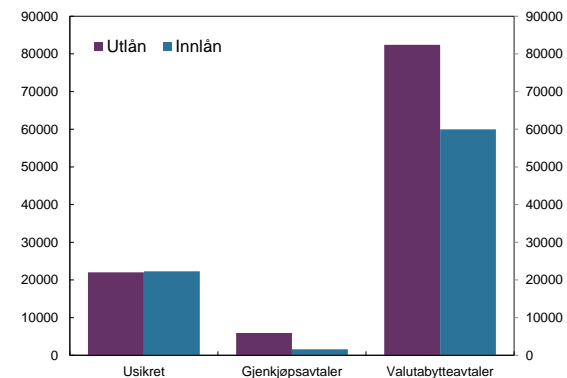
Norges Bank gjennomfører årlig en undersøkelse av aktiviteten i det norske pengemarkedet. Pengemarkedet er sentralt i det norske finansielle systemet og viktig for implementering av pengepolitikken. Det er få offentlige tilgjengelige kilder til informasjon om aktiviteten i det norske pengemarkedet. Pengemarkedsundersøkelsen ble opprettet for å øke informasjonsgrunnlaget. Undersøkelsen ble gjennomført første gang i 2013, og gjennomføres hvert år i april.

Ni banker deltok i undersøkelsen i 2018¹. Bankene rapporterte inn- og utlånsaktivitet i usikrede bankinnskudd, valutabytteavtaler² og gjenkjøpsavtaler for april. Bankene svarte også på spørsmål om aktiviteten i markedet for norske FRA-kontrakter (forward rate agreement). Dette notatet oppsummerer resultatene fra årets undersøkelse og utviklingen fra 2013 til 2018.³

Samlet omsetning

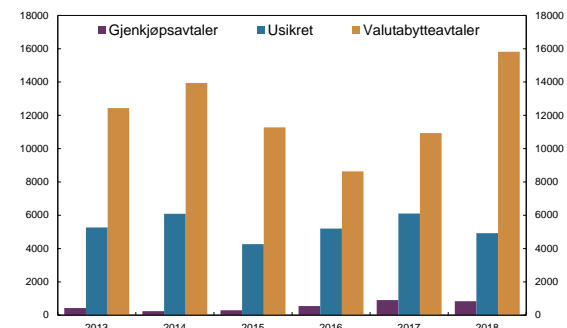
Figur 1 viser rapportørbankenes gjennomsnittlige samlede daglige inn- og utlån av kroner i pengemarkedet fordelt på instrument. Bankene lånte ut mer enn de lånte inn i valutabytteavtaler og gjenkjøpsavtaler (med inn- og utlån i gjenkjøpsavtaler menes inn- og utlån av penger, mens inn- og utlån i valutabytteavtaler referer til inn- og utlån av kroner). Det var mest omsetning i valutabytteavtaler. Videre utgjorde gjenkjøpsavtaler en relativt liten del av den daglige omsetningen i pengemarkedet.

Figur 1: Ut- og innlån fordelt på instrument. Alle løpetider. Daglig gjennomsnitt i april 2018. Millioner kroner.

Figur 2 viser daglig omsetning per bank for de ulike instrumentene fra 2013 til 2018. De siste årene har omsetningen i valutabytteavtaler gått noe opp. Omsetningen i gjenkjøpsavtaler har også steget de siste årene, men er lite endret fra 2017 til 2018. Omsetningen i det usikrede markedet har variert noe fra år til år, men har ingen klar trend.

Figur 2: Omsetning i pengemarkedet fordelt etter instrument. Alle løpetider. Daglig gjennomsnitt per bank i 2013 - 2018. Millioner kroner.

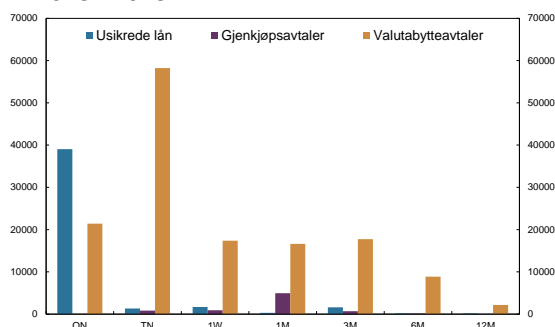
Det aller meste av omsetningen i det usikrede markedet skjer over natten, se figur 3. I valutaswapmarkedet skjer det meste av omsetningen på løpetider opp til tre måneder, og en stor andel av den daglige omsetningen skjer i Tomorrow/Next-markedet (TN). Det meste av omsetningen i markedet for gjenkjøpsavtaler skjer på løpetider fra en uke til en måned.

¹ Fra 2013 til 2018 har mellom 8 og 11 banker deltatt i pengemarkedsundersøkelsen.

² Bankene har rapportert valutabytteavtaler hvor norske kroner inngår i avtalen.

³ Variasjon i antall handledager i april, påskens plassering og hvilke banker som deltar begrenser sammenligningsgrunnlaget fra år til år noe.

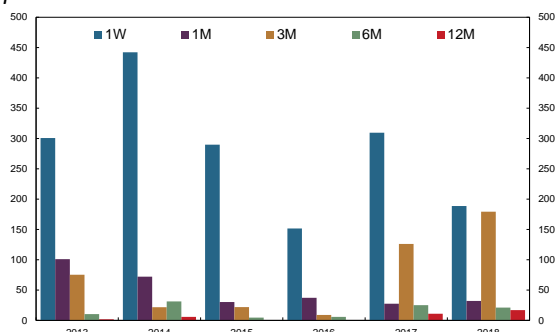
Figur 3: Omsetning fordelt på løpetid og transaksjonstype. Daglig gjennomsnitt i april 2018. Millioner kroner.

Usikrede transaksjoner

Figur 4 viser at omsetningen av usikrede transaksjoner med løpetid på over et døgn gjøres mest med løpetid på én uke og tre måneder. Bankene rapporterer at usikrede transaksjoner i hovedsak blir handlet med andre banker som motpart.

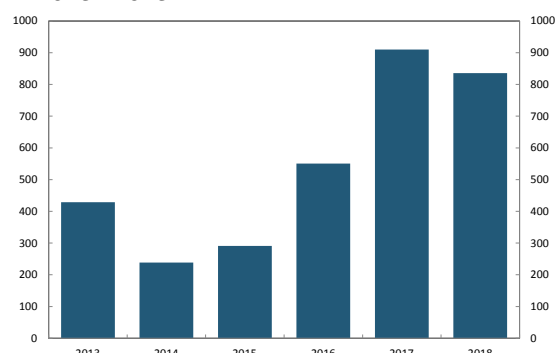
Figur 4: Omsetning av usikrede lån, fordelt på løpetider over ett døgn. Daglig gjennomsnitt per bank i 2013 - 2018. Millioner kroner

Gjenkjøpsavtaler

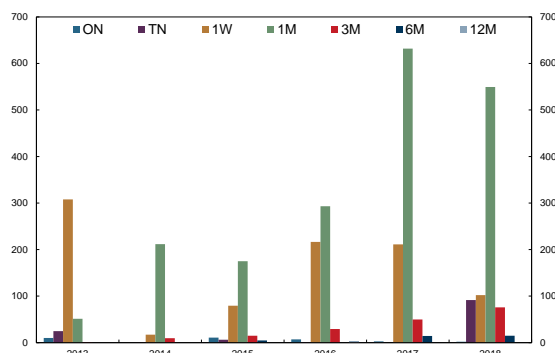
I 2018 var omsetningen i gjenkjøpsavtaler om lag 830 millioner kroner daglig per rapportørbank, se figur 5. Dette er marginalt lavere enn i 2017, som er året med den høyeste rapporterte omsetningen de siste seks årene.

Figur 5: Omsetning av gjenkjøpsavtaler. Daglig gjennomsnitt per bank i 2013 - 2018. Millioner kroner.

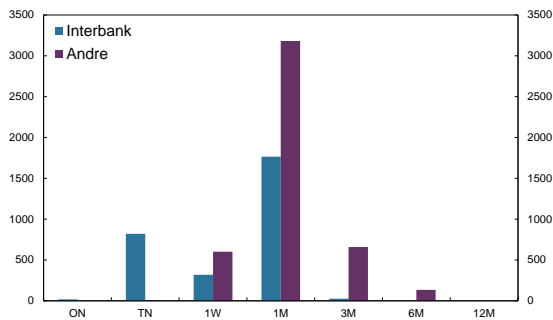
Figur 6 viser samlet omsetning i gjenkjøpsavtaler fordelt på løpetid fra 2013 til 2018. Det meste av bankenes rapporterte gjenkjøpsavtaler har løpetid på en måned. Det siste året har det vært en betydelig økning i omsetningen i TN-markedet. For løpetider lenger enn én måned har omsetningen økt hvert år siden 2013.

Figur 6: Omsetning av gjenkjøpsavtaler fordelt på løpetid. Daglig gjennomsnitt per bank i 2013 - 2018. Millioner kroner

Figur 7 viser omsetningen i gjenkjøpsavtaler fordelt på løpetid og type motpart. Det meste av bankenes omsetning i gjenkjøpsavtaler er mot andre finansielle aktører, men det er også en del aktivitet mellom banker.

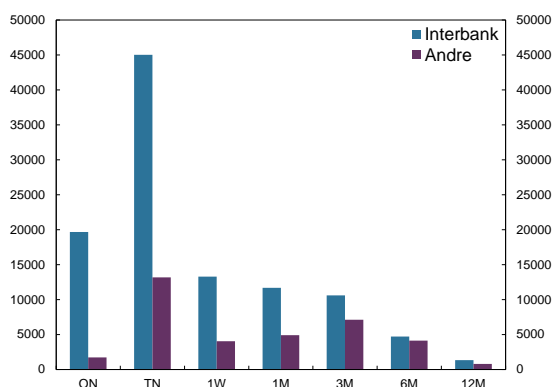
Figur 7: Omsetning i gjenkjøpsavtaler fordelt på løpetid og type motpart. Daglig gjennomsnitt i april 2018. Millioner kroner.

Valutabytteavtaler

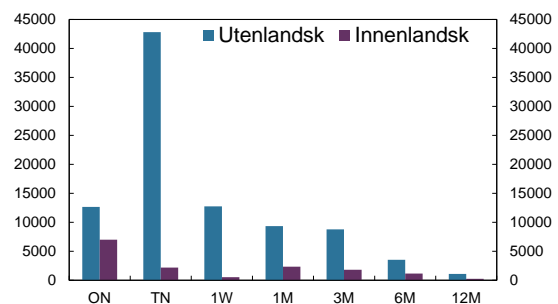
Figur 8 viser rapportørbankenes samlede daglige omsetning i valutabytteavtaler fordelt etter løpetid og typen motpart. Det meste av bankenes rapporterte omsetning i valutabytteavtaler er mot andre banker, og en svært stor andel av dette gjøres i TN-markedet.

Figur 8: Omsetning av valutabytteavtaler, fordelt på løpetid og motpart. Daglig gjennomsnitt i april 2018. Millioner kroner

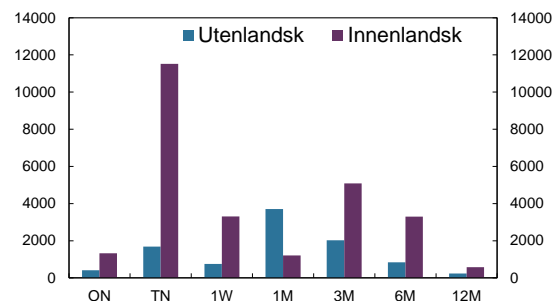

Det meste av bankenes rapporterte omsetning i interbankmarkedet er valutabytteavtaler gjort mot utenlandsk banker, se figur 9. Omsetning med utenlandske banker står for en stor andel av totalt volum i interbankmarkedet på de fleste løpetider, og utgjør mesteparten av den totale daglige omsetningen i TN-markedet. Det meste av bankenes rapporterte omsetning i valutabytteavtaler mot andre finansielle motparter er mot innenlandske motparter, se figur 10.

Figur 9: Omsetning i valutabytteavtaler i interbankmarkedet, fordelt på løpetid og mellom innenlandske og utenlandske banker. Daglig gjennomsnitt i april 2018. Millioner kroner.

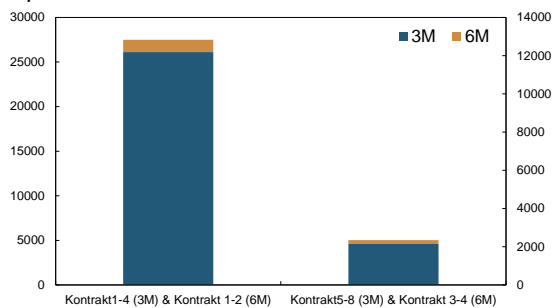
Figur 10: Omsetning i valutabytteavtaler med andre finansielle institusjoner, fordelt på løpetid og aktør. Daglig gjennomsnitt i april 2018. Millioner kroner.

FRA-markedet

Figur 12 viser omsetningsvolumet for norske FRA-kontrakter, fordelt på oppgjørsgjæringsdato⁴ og løpetid på underliggende pengemarkedsrente. Om lag 94 prosent av omsetningsvolumet var kontrakter med tremåneders underliggende pengemarkedsrente. Tilsvarende tall for 2016 og 2017 er henholdsvis 98 og 90 prosent. De tre siste årene har om lag to tredeler av omsetningen blitt gjort i de fire første tremånederskontraktene og de to første seksmånederskontraktene.

Figur 11: Omsatt volum av FRA-er målt ved kontraktens pålydende verdi. Daglig gjennomsnitt i april 2018. Millioner kroner

⁴ Ved undersøkelsens tidspunkt hadde de fire første 3-måneders- og to første 6-månederskontraktene oppgjør på IMM-datoene fra juni 2018 til mars 2019, mens de fire neste 3-månederskontraktene og de to neste 6-månederskontraktene hadde oppgjør på IMM-datoene fra juni 2019 til mars 2020.

Tabell 1: inn- og utlån i pengemarkedet i april 2018 fordelt etter løpetid og instrument. Daglig gjennomsnitt for alle banker samlet. Millioner kroner.

Innlån		Usikret	Gjennkjøpsavtaler	Valutabytteavtaler	Sum
Overnatten		18381	17	10138	28536
Tom/Next		744	5	19040	19789
Opptil en uke	2 - 7 dager	930	107	5405	6442
> 1 uke til 1 måned	8 - 31 dager	289	1179	7526	8993
> 1 måneder til 3 måneder	32 - 91 dager	1614	300	10629	12543
> 3 måneder til 6 måneder	92 - 183 dager	190	0	5973	6164
> 6 måneder til 1 år	184 - 365 dager	153	0	1270	1423
Sum innlån		22301	1607	59982	83891
Utlån		Usikret	Gjennkjøpsavtaler	Valutabytteavtaler	Sum
Overnatten		23807	0	11276	35083
Tom/Next		592	819	39184	40594
Opptil en uke	2 - 7 dager	768	813	11956	13536
> 1 uke til 1 måned	8 - 31 dager	0	3766	9089	12855
> 1 måneder til 3 måneder	32 - 91 dager	0	383	7091	7474
> 3 måneder til 6 måneder	92 - 183 dager	0	133	2899	3033
> 6 måneder til 1 år	184 - 365 dager	0	0	903	903
Sum utlån		25166	5915	82397	113478

Tabell 2: Daglig gjennomsnittlig omsetning i FRA-kontrakter i april 2018. Mill. kroner.

Underliggende: 3m Nibor	Daglig gjennomsnittlig omsetning
Kontrakt 1-4	26 117
Kontrakt 5-8	4 663
Underliggende: 6m Nibor	Daglig gjennomsnittlig omsetning
Kontrakt 1-2	1 376
Kontrakt 3-4	364